

SKÖTSELPLAN

för

LÅNGASJÖNÄS NATURRESERVAT

i Karlshamns kommun

Skötselplan upprättad
inom länsstyrelsens
miljövårdsenhet
Planförfattare:
Ulf Lundgren

INNEHÅLL

I ALLMÄN BESKRIVNING

- 1 Bakgrund
 - 1.1 Naturparkens tillkomst - historik
 - 1.2 Gällande planer m m
- 2 Översiktlig beskrivning av befintliga förhållanden
 - 2.1 Naturförhållanden
 - Geologi
 - Vegetation
 - Djurliv
 - 2.2 Kulturhistoriska förhållanden
 - 2.3 Nuvarande markanvändning
 - 2.4 Källuppgifter

II PLANDEL

- 3 Disposition av mark och vatten
 - 3.1 Allmän målsättning
 - 3.2 Generella riktlinjer
 - 3.2.1 Hävd av skogsområden
 - 3.2.2 Hävd av betesmark
 - 3.2.3 Skötsel av friluftsområden
 - 3.2.4 Skötsel av tomtmark
 - 3.2.5 Skötsel av torpmiljöer
 - 3.2.6 Skötsel av vägar och vägkanter
 - 3.2.7 Ledningsgator
 - 3.2.8 Faunavård och jakt
 - 3.2.9 Fiske
 - 3.2.10 Skötsel av vattenområden
 - 3.3 Områden med särskild skötsel (utan åtgärdsförslag i NISP)
 - 3.4 Beskrivning av områden med fri utveckling
- 4 Anordningar för friluftsliv
 - 4.1 Allmän målsättning
 - 4.2 Anordningar
 - 4.3 Renhållning
 - 4.4 Information
- 5 Tillsyn
- 6 Dokumentation av utförda åtgärder
- 7 Finansiering av naturvårdsförvaltningen
 - 7.1 Ekonomisk plan
 - 7.2 Finansiering

Bilagor:

- 1 Skötselplanekarta
- 2 Karta över friluftsanordningar
- 3 Översiktlig trädskiktskarta
- 4 Naturvårdsinriktad skogsbruksplan (NISP)
Innehåller bl a översiktskarta, avdelningsbeskrivningar och naturvårdshänsyn i särskilda bestånd.
- 5 Blankett för dokumentation av åtgärder

I ALLMÄN BESKRIVNING

1 BAKGRUND

1.1 Naturparkens tillkomst - historik

Det område som nu är naturreservat har sedan början av 1920-talet varit s k skogsallmänning under dåvarande Asarums kommun.

Asarums kommun ansökte i juni 1961 hos länsstyrelsen om att området skulle fredas såsom naturpark. Den 6 juli 1962 förklarade länsstyrelsen efter vissa gränsjusteringar området som naturpark enligt då gällande naturskyddslag. I beslutet angavs att syftet med naturparken var:

"Att trygga befolkningens tillgång till ett rekreationsområde samt att därjämte skydda och befrämja växtlighet och djurliv inom området."

Följande föreskrifter fastställdes för allmänheten:

Förbud att "utan tillstånd av naturparkens förvaltare:

1. fånga eller döda djur, samt taga ägg eller fågelbon;
2. låta hundar gå lösa;
3. bryta kvistar av träd eller buskar;
4. gräva upp växter;
5. plocka blommor under tiden den 1 april-den 30 juni;
6. tälta eller uppställa husvagnar.

All nedskräpning med glas, papper, avfall eller annat är förbjuden inom naturparken.

Allmänheten skall undvika att störa djurlivet och bör efterkomma härom meddelade anvisningar.

Övriga föreskrifter: Inom området må bebyggelse för annat ändamål än som erfodras för områdets vård och utnyttjande bedriva skogsbruk samt företaga uppodling av vissa hagmarker för utfordring av viltet; dock få sådana ingripanden i naturen icke göras, att områdets karaktär förändras."

Föreskrifterna innehöll således inte några restriktioner för skogsbruket inom området. Det är viktigt att komma ihåg att skogsbruk vid tiden för naturparkens tillkomst bedrevs på annat sätt än i dag. Kalhyggesbruk förekom då endast i blygsam omfattning och utkörning av virke skedde med mindre maskiner eller t o m med häst.

I oktober 1964 uppdrog Asarums kommun åt en kommitté att "företa utredning om ytterligare fritidsbebyggelse å Långasjönäs fritidsområde och om dispositionen av området i övrigt". Kommittén, som bl a hade anlitat Carl Fries som sakkunnig i naturvårdsfrågor, lämnade sin rapport i oktober 1965 vari bl a framhölls att det var "angeläget att lövträden, som tidigare varit huvudträdslaget inom området, får återta sin plats i lämplig blandning med barrträd eller med andra ord på ett sådant sätt att den tidigare vegetationen inom området återställs." Några detaljföre-

skrifter angående skogsskötseln har dock inte funnits.

Asarums kommun inkorporerades med Karlshamns kommun 1967. I samband därmed fick Södra Skogsägarna ansvaret för skötseln av kommunens skogar.

1.2 Gällande planer m m

Strandskydd gäller inom en zon på 100 meter runt samtliga sjöar och för Mieån.

För Långasjöns avrinningsområde och ett område intill omkring 200 m från stranden av Mieån gäller särskilda bestämmelser till skydd för yt- och grundvatten. Enligt hälsoskyddsförordningen råder särskilda bestämmelser för hantering av bl a gödsel, kemiska bekämpningsmedel och oljeprodukter. (Blekinge läns författningssamling FS 1985:7; A7).

2 ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING

2.1 Naturförhållanden

Geologi

Området tillhör Blekinges mellanbygd och ligger mellan 50 och 75 m ö h. Högsta kustlinjen som här ligger på omkring 65 m ö h går därmed genom reservatet. Berggrunden består huvudsakligen av grå gnejs. Endast mycket små ytor går upp i dagen, främst i de östra delarna. Två diabasgångar berör området; Den s k Asarumsgången stryker tätt utmed områdets östra gräns och har nordost-sydvästlig riktning, medan den s k Ugglebodagången korsar Långsjön och Stora Kroksjön i öst-västlig riktning mitt i området.

Mindre partier av en rullstensås (Mieåsen) berör områdets västra delar vid Brosjön och Långasjön. Övriga lösa avlagringar utgörs av morän som avlagrats i kullform. På enstaka ställen är morän täckt av små torvavlagringar.

Sjöar

Inom området eller gränsande till området finns tio sjöar. Björkesjön, Brogylet och Långasjön genomrinnas av Mieån; Bredagyl, Kroksjögyll och Agngylet är källsjöar av vilka den förstnämnda har särskilt litet tillrinningsområde. Övriga sjöar är Stora och Lilla Kroksjön, Gäddegyl och Långagyl.

I Stora Kroksjön har konstaterats förekomst av istidsrelikter, nämligen arterna *Mysis relicta*, *Pontoporeia affinis* och *Pasella quadrispinosa*. Dessa försvann sannolikt i samband med att sjön rotenonbehandlades hösten 1961 (Björk, Enckell & Lettevall 1964). Rotenonbehandling för utplantering av s k ädelfisk skedde även i Lilla Kroksjön

och Kroksjögyll. De fiskar som sattes ut för fritidsfiske var insjöloxöring, regnbåge, bäckröding och röding. Naturligt förekommer numera bl a gädda, aborre, mört och ruda (enl. fiskenämndens provfiske i april 1986).

Vegetation

Inom reservatet förekommer såväl löv- som barrskog. Ädel-lövskogarna domineras av ek och bok, lokalt förekommer även rikligt med ask. Lövskog med björk eller avenbok förekommer på f d inägor och betesmarker som har vuxit igen. Granskogen inom området är planterad och utgör den första grangenerationen på platsen. Täta granplanteringar finns på flera av de tidigare åkrarna. Tall förekommer i mindre utsträckning på en del höjdpartier. Planterad lärk finns i mindre bestånd.

Den nuvarande fördelningen av olika naturtyper är ungefär följande:

granskog	225 ha
tallskog	36 ha
lärskog	4 ha
boskog	53 ha
ekskog	84 ha
björk-asp-alskog	6 ha
fuktlöv	5 ha
sumptall	1 ha
kärr	5 ha
mosse	1 ha
igenväxande äng m.m.	25 ha
öppen äng	9 ha

Om områdets flora kan följande noteringar göras: Lundkovalen är tillsammans med bl a buskstjärnblomman en karaktärsväxt i många ädellövskogar. Vippärt och spenört förekommer bl a vid Södra Hoka. Vid Brännmästaretorget växer brudborste, en av våra mest praktfulla tistlar. Backmåran, som har en begränsad utbredning i landet, förekommer här och var inom området. I östra delen av området finns ett alkärr (avd. 94:2) med bl a rankstarr, skogsbrässma och mellanhäxört. Den senare är endast känd från ett par platser i Blekinge. Svartbräken växer på resterna av Kryddatorpet. I Mieån finns safsa, som är vår största ormbunke.

Djurliv

Det stora enhetliga granskogsområdet hyser ett relativt artfattigt djurliv. De för trakten vanliga barrskogsfåglarna, t ex kungsfågel, tofsmes och ringduva, förekommer. Järpe har också påträffats i granskogen. Den håller gärna till i granskog där det finns små vattendrag och öppna, solbelysta områden. Ormvråk och sparvhök är de vanligaste rovfåglarna i trakten och båda häckar sannolikt inom reservatet.

Älg och rådjur har tämligen goda stammar i området. Även

mård har iakttagits i södra delen av reservatet under 1988.

Där naturen är mera mosaikartad med lövskog, gamla träd, kärr och små inägor blir artrikedomen större. Rikaste djurlivet finner man i den olikåldriga lövblandskogen med inslag av döda och ihåliga träd. Här kan man bl a påträffa svarthätta, grönsångare och stenknäck. Den ovanliga mindre flugsnapparen sjöng där under våren 1988.

Insektslivet har inte närmare studerats, men goda förutsättningar finns här för en lång rad mer eller mindre specialiserade arter.

Våtmarkerna är av stor betydelse för många djurgrupper. I särskilt hög grad gäller detta för groddjuren. Den skyddsvärda långbensgrodan har noterats vid Brännmästaretorpet. Dess utbredning är i Sverige begränsad till det sydöstra hörnet och Blekinges lövskogsområden är troligen artens främsta tillhåll.

I Stora Kroksjön häckar bl a skäggdopping och knipa.

2.2 Kulturhistoriska förhållanden

Området har tillhört två större egendomar tillhörande var sin by; Långasjönäs och Södra Hoka. Egendomarna inköptes av kommunen omkring 1920.

Långasjönäs

Långasjönäs var under 1700- och 1800-talen en stor jord- och skogsegendom omfattande ca 150 ha. Till egendomen hörde bl a ett pappersbruk. Den nuvarande ruinen söder om reservatet utgör resterna efter en brand 1919.

Laga skifte skedde 1851.

Södra Hoka

Södra Hoka var före 1700-talet ett kronohemman. Sedan 1702 har gården haft flera olika ägare. Vid gården har funnits bränneri, kvarn, sågverk och stärkelsefabrik. Av dessa återstår nu endast ruiner vid ån. Enskifte har ägt rum och ägostyckning skedde 1914.

Mangården och ladugårdsbyggnaderna har restaurerats till ungdoms- och kursgård.

Torpen

Under 1800-talet ökade antalet torp inom reservatet markant. Totalt fanns minst 20 torp. Odlingströsen och stenmurar finns på åtskilliga ställen i skogen och minner om att där tidigare funnits åker eller slåttermark. Sannolikt har dessutom brånebränning (svedjebruk) förekommit och utmarksbete har bedrivits allmänt. Torpen finns utmärkta på skogsbruksplanekartan med ett Q. Exempel på torpnamn inom

reservatet är bl a: Brosiljetorpet (i avdelning 5), Gussnatorpet (avd. 5), Petters täppe (avd. 47), Kryddatorpet (avd. 60), Olausatorpet (omr. 42), Brännmästaretorpet (omr. 33), Påtatorpet (avd. 49), Emil Olsatorpet (avd. 98), Siggavångstorpet (avd. 114), Haraldsonatorpet (avd. 93), Mats Olsatorpet (avd. 98) och Kransatorpet (avd. 96).

2.3 Nuvarande markanvändning

Området användes först och främst för rekreation och friluftsliv. Skogsbruk bedrivs med viss naturvårdshänsyn. Vid Södra Hoka finns öppna områden och ädellövskogsmarker som betas av får.

Omedelbart söder om reservatet ligger Långasjönäs fritidsanläggning, som drivs av Karlshamns kommun, och omfattar bl a stugby, bad- och campingplats, kiosk och servering. Här kan man också köpa fiskekort och hyra båt till någon av sjöarna i området. Nytorpet är klubbstuga för friluftsförbundet. Vid stugan finns bastu och platsen är utgångspunkt för flera markerade leder i reservatet. Strax intill finns en skidbacke.

Södra Hoka ungdomsgård, vid reservatets nordvästra del, drivs av Lunds stift. Här förekommer bl a kurser och läger. Långasjöns semesterhem för hjärt- och lungsjuka ligger inom reservatet.

Inom reservatet finns också några fritidsstugor som hyrs ut av kommunen.

Långasjön, Brogylet och Stora Kroksjön nyttjas för bad.

Jakträtten upplåtes av kommunen. Av hänsyn till övrigt friluftsliv har dock jakten en mycket begränsad omfattning

2.4 Källuppgifter

Laga skifte av Långasjönäs 1851 med karta från 1848.

Ägostyckning av Södra Hoka 1914.

Ekonomisk karta från 1918.

Skogsbruksplan från 1923.

Länsstyrelsens beslut 1962-07-06 rörande fridlysning av naturpark.

Björk, Enckell & Lettevall. 1964. Limnologisk forskning i biocidbehandlad natur. Svensk Fiskeri Tidskrift.

Asarums naturpark. Rapport till kommunfullmäktige i Asarums kommun 1965.

Förslag till skogsbruksplan av Adrian Müller 1975.

Inventering och förslag till skötselplan av Leif Jonsson på uppdrag av Länsstyrelsen 1983 (i manuskript).

Skogsstyrelsen. 1984. Ädellövskog - Ekologi och skötsel.

SNV rapport. 1985. Rekreation, skogen och svenskarna.

Blekinge läns författningssamling 1985:7;A:7.

Stål, Erik. 1987. Ekskogsskötsel.

II PLANDEL

3 DISPOSITION AV MARK OCH VATTEN

3.1 Allmän målsättning

Värden och förvaltningen av reservatet skall syfta till att skapa goda möjligheter att nyttja och bevara området för friluftsliv. Särskild vikt skall läggas vid att skydda och främja reservatets biologiska värden.

Målsättningsdiskussion

Skog i närheten av tätorter är av synnerligen stort värde för rekreation och friluftsliv, se t ex SNV rapport 1985, "Rekreation, skogen och svenskarna". Ett område som Långasjönäs naturreservat bör därför i första hand ses som en plats där många människor kan tillbringa sin fritid och återhämta sig genom olika former av friluftsliv. Långasjönäs utnyttjas flitigt även av utländska besökare, främst från Danmark och Västtyskland. Skogens värde för produktion av virke bör därför i stora delar av reservatet tillåtas komma i andra hand. Ett rikt och omväxlande växt- och djurliv ökar besökarens positiva upplevelse av området. Skogsskötseln bör därför bedrivas så att de fauna- och floravärden som finns tillvaratas och även så att nya artrika biotoper skapas. Skötseln av granskogen i den östra delen av reservatet kan dock bedrivas ungefär på det sätt som sker vid normalt skogsbruk, men med den hänsyn som följer av nedan angivna hänsynsregler.

Granskogen inom reservatet är planterad och utgör den första grangenerationen på platsen. Tidigare fanns här huvudsakligen bokskog och annan lövskog på betad utmark. Flera inägor har även i sen tid planterats med gran. En successiv avverkning och föryngring av granskogen bör ske. Skogens omloppstid bör dock tillåtas vara lång.

Särskild hänsyn i den västra delen

I den västra delen av reservatet - mellan Långasjön och Kroksjöarna - och där det i övrigt anses lämligt (jfr bil. 1) bör de nuvarande granbestånden på lång sikt ersättas med lövskog, främst bok. På höjdpartierna kan tall, eller i vissa fall ek, vara det dominerande trädslaget. Skogsskötseln i denna del av reservatet, som är den viktigaste för friluftsliv, kan tänkas ske på olika sätt.

Utgångspunkten bör vara att området skall upplevas positivt av flertalet besökare. Man bör då frigöra sig från vanliga lönsamhetsaspekter vid bedrivande av skogsbruk. Två viktiga element, som upplevs positivt av besökare är dels en hög andel mogen skog och dels en variationsrik skog med många olika trädslag. Man bör undvika inslag som verkar störande, t ex stora kalhyggen och täta barrplanteringar.

Det gäller således att finna ett sätt att sköta skogen där

de för naturvård och friluftsliv positiva elementen gynnas och de negativa undviks. Detta kan inte ske utan en högre kostnad än vid normalt skogsbruk. Å andra sidan har skogen ett högt värde för människors friluftsliv, som svårigen kan uppskattas i pengar. Praktiskt bör dessa mål kunna uppnås dels genom att omloppstiden tillåts vara mycket lång, dels genom att föryngring tillåts ske genom själv-sådd. Härigenom bibehålles en hög andel gammal skog och en varierande skog erhålls genom att nya träd kan växa upp där det finns gynnsamma förutsättningar för respektive trädslag.

Målsättningen att ersätta granskogen med lövskog inom den västra delen av reservatet bör ses på lång sikt. Vid självföryngring kan inte undvikas att ny granskog växer upp. Lövinslaget bör istället successivt ökas genom att lövträden gynnas vid röjningar och gallringar. Nyplantering av rena granbestånd bör dock inte tillåtas.

En viktig fråga är om kalhyggen i granbestånd kan undvikas. Öppningar i granbestånd medför ofta risk för stormfällningar. Det anses därför ibland nödvändigt att göra hyggena så stora att gränserna kan dras där man kan få stormfasta bryn. Ett alternativt sätt att sköta skogen kan vara att genom gallringar och upptagande av mindre luckor ge möjlighet till självföryngring av skogen, men detta utesluter heller inte risken för stormfällning.

3.2 Generella riktlinjer

Naturvårdsförvaltaren bör årligen uppta samråd med företrädare för länsstyrelsen och skogsvårdsstyrelsen angående säsongens slutavverkningar, gallringar och andra skogliga åtgärder såsom dikesrensning och skyddsdikning. Härvid kan även eventuella avsteg ifrån den naturvårdsinriktade skogsbruksplanen, som är betingade av stormfällningar m.m., dryftas.

Det är av väsentlig betydelse att riktlinjerna för skötseln delges den som har att utföra det praktiska arbetet. Det kan därför vara lämpligt att markera det berörda områdets naturvärden på en enkel skiss och kortfattat ange de naturvårdshänsyn som skall tas. Arbetsplanen bör sedan med muntlig förklaring överlämnas till skogsarbetaren, alternativt maskinföraren.

3.2.1 Hävd av skogsområden

Inom naturreservatet får bedrivas ett ståndortsanpassat skogsbruk som också tar särskild hänsyn till områdets utnyttjande för friluftsliv samt till dess växt- och djurliv samt kulturminnen i form av bl a torpmiljöer, odlingsrösen och stenmurar. Några områden, som har stora naturvärden eller som är av ringa betydelse ur skoglig synpunkt skall lämnas helt orörda. Se avsnitt 3.4 och bilaga 1.

Nedan anges några generella hänsynsregler för skötseln av

naturreservatet. När det gäller skötseln av enskilda skogsbestånd hänvisas till den naturvårdsinriktade skogsbruksplan (NISP) som upprättats av skogsvårdsstyrelsen 1988 och som ingår som bilaga till denna skötselplan (bilaga 4). De här angivna generella riktlinjerna gäller tills vidare, eller till dess att skötselplanen revideras. Skogsbruksplanen gäller till och med 1998.

För skogsskötseln inom Långasjönäs naturreservat skall följande särskilda hänsynsregler gälla:

SLUTAVVERKNING AV BARRSKOG

Hyggesstorleken bör begränsas och får inom granskogsområden i reservatets östra delar som regel inte göras större än 3-4 ha. Den sammanhängande hyggesstorleken, inkl planteringar upp till två meters höjd, bör där inte överstiga 10 ha. Det är angeläget att lövinblandningen bibehålles. Det är därför nödvändigt att befintliga lövträd och utvecklingsbar ungskog sparas.

Inom barrskogen mellan Långasjön och Kroksjöarna (se bilaga 1) får hyggesstorleken inte överstiga 1 ha.

LÖVSKOGSSKÖTSEL

För skötseln av ädellövskog bör de av skogsstyrelsen utfärdade rekommendationerna i boken "Ädellövskog. Ekologi och skötsel" (Skogsstyrelsen 1984.) vara vägledande. Det är dock särskilt angeläget att största möjliga mångfald av trädslag eftersträvas även inom enskilda bestånd.

VIRKESTRANSPORT

Avverkning skall ske på sådant sätt att bestående markskador inte uppkommer. Går inte detta skall avverkningen uppskjutas till annat ur bärighetssynpunkt lämpligt tillfälle, eller undvikas helt.

Avverkning i känsliga och ömtåliga terrängavsnitt skall som regel ske på tjälad mark. Vid eventuell avverkning på otjälad mark inom sådant område bör avverkning ske manuellt och utforslingen av virket utföras med häst eller på annat sätt så att markskador undviks.

MARKBEREDNING

Markberedning får endast ske där det är nödvändigt för att åstadkomma föryngring. Markberedning får dock inte ske på blockig mark eller på annan plats där långvarig skada kan uppkomma.

FÖRYNGRING

Möjligheterna till självföryngring skall tas tillvara. Där så bedöms nödvändigt skall återplantering ske med för ståndorten lämpligt och naturligt trädslag, vilket innebär att även lövträd som nu anses mindre lönsamma från ekonomisk synpunkt skall komma ifråga.

Valet av trädslag bör så långt möjligt ske utifrån områ-

dets betydelse för friluftsliv, landskapsbild samt växt- och djurliv.

Grankulturerna bör till viss del göras med gran av svensk härkomst. Bokföring av granplanernas proveniens bör alltid ske.

Inom den västra delen av reservatet bör inte plantering av gran ske annat än i undantagsfall.

Föryngring av lövskog skall alltid ske genom självföryngring. Härvid skall en del (minst 10 stammar/ha) av fröträden kvarlämnas och tillåtas växa in i det framtida beståndet. Lövskogsområden får således aldrig helt kalavverkas.

RÖJNING/GALLRING

Vid röjning och gallring i granbestånd skall självsådda tall- och lövplantor sparas och ges möjlighet att utvecklas i det framtida beståndet.

Total bortröjning av undervegetationen i gallringsbestånd skall undvikas. Spridda buskage och ungskogsgrupper skall sparas.

RISRENSNING

Gallringar och andra skogliga åtgärder får inte göras så att områdets tillgänglighet försvåras i högre grad. Ris m m skall rensas från stigar och andra av besökare ofta frekventerade platser.

DIKNING

Nydikning får inte ske. Dikesrensning eller skyddsdikning med maskin får endast ske efter samråd med länsstyrelsen.

ORÖRDA OMRÅDEN

Vissa skötselområden, som anges i bilaga 1 till skötselplanen, skall lämnas helt orörda. Härutöver gäller att kärr, sumpskogar, bäckraviner, bergbranter, blockrika områden, andra impediment eller andra svåråtkomliga bestånd skall lämnas helt utan skogliga ingrepp. Detsamma gäller gränzoner till sådana områden.

SJÖSTRÄNDER

Vid sjöstränder får inga slutavverkningar av löv- och blandskog ske närmare än omkring 25 meter. Försiktig röjning och gallring kan dock ske.

Vid slutavverkning av barrbestånd som gränsar till sjö bör zonen närmast sjön överföras till löv genom självsådd (i undantagsfall genom plantering). Vid de successiva gallringarna i yngre barrbestånd bör denna process förberedas genom att i strandzonen befintligt löv gynnas på bekostnad av granen.

STENMURAR

Stenmurar får inte tas bort. Skador på dessa skall undvikas. Transport genom stengärdesgård bör sålunda ske genom befintliga öppningar. Om ny genomgång måste tas upp skall återställning ske. Fällning av träd på stengärdesgård bör så långt möjligt undvikas. Risrensning skall ske efter avverkning.

TORPMILJÖER OCH FRILUFTSOMRÅDEN

Torpmiljöer och områden som är av stor betydelse för friluftsliv, t ex utsiktsplatser, skall hållas öppna och får inte planteras.

3.2.2. Hävd av betesmark

Det är angeläget att vissa delar av reservatet hålles öppna genom bete. De områden som betas av får bör ibland ges ett lättare betestryck, eller undantas från bete under vår och försommar, för att en så rik flora som möjligt skall kunna bevaras. Andra betesdjur än får är ofta skonsammare mot floran varför ingenting hindrar att t ex nötboskap användes.

3.2.3 Skötsel av friluftsområden

Öppna områden som används för friluftsliv kan som regel skötas genom återkommande röjningar. På örtrika marker är det ofta lämpligt med en årlig slåtter, som då bör ske i slutet av sommaren. Slåtter bör ske med lie eller annat redskap som klipper eller skär av örterna på ett skonsamt sätt. Hundkex, nässlor och annan oönskad vegetation kan dock slås med t ex röjsåg med snöre (Trimmer). Efter slåttern skall det slagna höet avlägsnas för att marken inte skall tillföras extra näring.

3.2.4 Skötsel av tomtmark

Avverkning eller andra åtgärder på mark eller vegetation inom i anslutning till hus som hyrs ut av kommunen, eller på annan tomtmark inom reservatet skall ske i samråd med naturvårdsförvaltaren (kommunen).

3.2.5 Skötsel av torpmiljöer

Vid torpruiner bör det tidigare tomtområdet hållas öppet. Kvarstående fruktträd skall gynnas och kan ev beskäras och andra förekommande kulturväxter, t ex syren, bevaras. Odlingsrösen får inte skadas.

3.2.6 Skötsel av vägar och vägkanter

Genomfartsvägen, Södra Ringvägen och en slinga runt Lilla Kroksjön bör underhållas på sådant sätt att de är framkomliga för rullstolsbundna och barnvagnar.

Vägkanter kan som regel lämnas utan slåtter. I de fall

slåtter eller röjning bedöms nödvändig skall detta ske tidigast under augusti. På platser med mycket hundkex kan dock slåtter ske redan i slutet av maj.

3.2.7 Ledningsgator

Buskar och lägre träd skall sparas vid röjningar i ledningsgator (om det är möjligt med hänsyn till säkerhetsföreskrifter).

3.2.8 Faunavård och jakt

Faunavårdande åtgärder kan t ex vara att spara träd eller områden som är viktiga för fåglars häckning, skydd eller födosök, att spara ostörda områden som refugier för vilt, att inte dika ut våtmarker, att skapa ett omväxlande landskap med öppna ytor insprängda i skogen, att behålla eller skapa lövinslag i för övrigt grandominerade områden och att skapa långa brynzoner.

Fågelholkar kan sättas upp på lämpliga platser vid stränder eller i skogen. Dock bör inga holkar sättas upp i de skogsområden som lämnas till fri utveckling, där naturliga bohål finns.

Jakt får inte ske på lördagar, sön- eller helgdagar och bör i övrigt inskränkas till skyddsjakt. All jakt skall underordnas andra friluftssintressen och måste begränsas starkt i tid.

I begreppet "skyddsjakt" ingår i detta fall jakt på enstaka skadegörare, t ex kanin eller mink, och jakt på hjortdjur som kan vålla skada på växande skog och försvåra föryngring av skog eller utgöra trafikfara på riksväg 29.

Kommunen får arrendera ut jakträtten till person eller förening med noggranna föreskrifter om under vilka förhållanden jakt får bedrivas. Arrendet skall kunna uppsägas omedelbart om föreskrifterna inte följs.

3.2.9 Fiske

Utsättning av fisk får som tidigare ske i Stora och Lilla Kroksjön samt i Kroksjögyll. Bildande av fiskevårdsområde bör övervägas för Långasjön och dessa sjöar.

3.2.10 Skötsel av vattenområden

Kalkning av sjöar och vattendrag får ske i den utsträckning som erfordras för att behålla en god vattenkvalité i Karlshamns vattenverk och för att i övrigt bevara så goda biologiska förhållanden som möjligt.

3.3 Skötsel av vissa områden (Se bilaga 1)

För vissa områden lämnas inte åtgärdsförslag i den natur-

vårdsanpassade skogsbruksplanen (bilaga 4). Dessa områden är mycket frekventerade för friluftsliv eller i behov av särskild skötsel för att bibehålla en intressant kulturmiljö eller en skyddsvärd flora. Områdena beskrivs särskilt nedan.

Nytorpet och området mellan Stora och Lilla Kroksjön (A)

Beskrivning: Inom området som delvis ligger mellan Lilla och Stora Kroksjön finns ett för friluftsliv iordningställt och välfrekventerat område med informationstavla, sopmaja, eldplatser, skidbacke samt bryggor med uthyrningsbåtar. Friluftsfrämjandets stuga (Nytorpet) ligger strax intill. Lövskogsområden domineras av bok. Ett granbestånd finns också.

Mål: Området skall fungera som utgångspunkt för friluftsliv i reservatet. Nytorpet med närmaste omgivningar kan skötas i enlighet med friluftsfrämjandets behov och efter samråd med fritidskontoret.

Åtgärder: Vissa skogsområden kan lämnas utan skogliga åtgärder. Torrträd intill stigar eller andra platser där folk uppehåller sig får dock avlägsnas för att minska olycksfallsrisken. I enstaka fall kan det vara motiverat att gallra bort enstaka träd för att framhäva stora, grova eller vackra träd.

Ängsmarker och andra öppna områden skötes genom slåtter på samma sätt som hittills.

Brännmästaretorpet (B)

Beskrivning: F d torp- och odlingsmiljö mellan Lilla Kroksjön och Kroksjögl.

Mål: Området skall så mycket som möjligt likna den torpmiljö som en gång funnits.

Åtgärder: Tidigare åkermark skall hållas öppen, helst genom fortsatt åkerbruk eller genom årlig slåtter (vall). Träd och buskar på och i nära anslutning till ruinerna skall röjas bort och närmiljön skall slås en eller flera gånger om året.

Området mellan torpruinen och Lilla Kroksjön bör skötas genom årlig slåtter. Efter slåtter skall det avslagna gräset avlägsnas. Skuggande träd skall vid behov avverkas. Övrig del av området mellan Lilla Kroksjön och vägen kan ev inhägnas och betas med får eller nöt.

Område nordost om Brogylet (C)

Beskrivning: F d täktområde vid riksväg 29 intill Mieåns utlopp i Brogylet. I det utgrävda området växer en fukt-lövskog bestående av al och björk. Gallring har nyligen skett. Mot väg 29 finns en ridå med tät lövskog. Bl a finns stora ekar, ask, björk och hassel.

Mål: Platsen är lämplig som rastplats i anslutning till riksväg 29 och kan dessutom fungera som utgångspunkt för strövtåg i naturreservatet eller på Blekingeleden.

Åtgärder: Lövridån utmed riksväg 29 gallras för att gynna enstaka karaktärsträd, främst ekar. Hasselbuskar skall också gynnas.

Fuktlövskogen som består av al och björk kan gallras i lämplig omfattning, dock kan alarna tillåtas bilda en tät grupp i den fuktigaste delen.

En del av området iordningställs som parkeringsplats. En informationstavla bör finnas liksom sopmaja, rastmöbel och eventuellt också en eldplats i anslutning till Mieåns utlopp i Brogylet. En anslutningsstig kan anordnas från parkeringsplatsen och österut till det befintliga stigsystemet. (Stigen bör följa den stigmarkering som finns på skogsbrukskartan från 1923.)

3.4 Beskrivning av områden med fri utveckling (Se bilaga 1)

Förutom de områden som enligt de generella hänsynsreglerna (Se avsnitt 3.2.1) skall lämnas utan skogliga åtgärder (kärr, sumpskogar, bäckraviner, bergbranter, blockrika områden) skall några större områden ges fri utveckling. Härigenom tillåts miljöer som blivit sällsynta på andra håll att finnas kvar och därmed får många växt- och djurarter möjlighet att fortleva. Områden med träd i olika åldrar och av olika slag ger en artrik natur. I normalt skogsbruk tillåts oftast inte att döende träd finns kvar. De livsmiljöer som uppkommer när träd bryts ner skapar en succession av ekologiska samhällen som gynnar en lång rad arter, t ex mossor, lavar, vedlevande svampar och skalbaggar, hålbyggande fåglar, fladdermöss m fl.

Sammanlagt är det omkring 21 ha skogsmark som föreslås till fri utveckling. Härav utgör ca 6 ha impediment i form av kärr och hållmarker. Av den övriga skogen utgör merparten lövblandskog av olika ålder. I flera fall gäller det områden utmed bäckar eller mindre vattendrag eller i branta sluttningar som dessutom är svåra att bruka utan att markskador uppkommer. En betydande del av de områden som här undantas från skogsbruk är sådana områden som enligt anvisningarna till skogsvårdslagens hänsynsparagraf (§ 21) skall lämnas orörda.

Nedan ges en kort beskrivning av de områden som skall lämnas till fri utveckling. Avdelningsnummer framgår av bilaga 1 och av den naturvårdsinriktade skogsbruksplanen (bilaga 4). I några fall får dock bortröjning ske av granunderväxt (självföryngrad kulturgran).

Fuktlövskog väster om riksväg 29

Avdelning 2. 1,4 ha. Kärr och våtområde bevuxet med björk,

al och gran.

Brant sluttning i norr

Avdelning 8. 1,3 ha. En markant höjd vid reservatets norra gräns. På toppen finns flera stora block och enstaka tallar. i Övrigt finns bok, ek och enstaka enbuskar som tyder på att området tidigare har använts som betad utmark. Väster och norr om höjden, som delvis ligger utanför reservatet, sluttar den brant ner. Branten är i sydväst bevuxen med 55-årig planterad granskog och i övrigt dominerad av bok och avenbok. Genom den starka lutningen är det svårt att bedriva skogsbruk i området, varför det lämpligen lämnas att sköta sig självt. Härigenom ges möjligheter att studera hur skogen utvecklas om den får sköta sig själv.

Sprickdal med lövskog

Avdelning 44. 0,7 ha. Lövskog med al, björk, ask, bok och ek. Granunderväxt kan dock röjas bort.

Bäckdrag i nordost

Del av avdelning 62. Ca 0,5 ha. Lövblandskog utmed Långagylets utlopp mot Gäddegyl. Bäckens är delvis grävd. Området gränsar till torpmiljö i nordost. Granunderväxt mellan ån och torpet kan röjas bort.

Hällmarksområde i nordost

Avdelning 65. 1,0 ha. Hällmarksimpediment med enstaka tallar och ekar.

Sluttning öster om Kroksjögyll

Avdelning 72. 1,5 ha. Sluttning med gran, bok och avenbok. En bäck rinner ner till Kroksjögyll från ett björkkärr som ligger i den övre delen av området. I norr finns några mycket stora block. Granen vid sjön avvecklas och ersättes om möjligt med bok.

Fyra små kärr

Avdelning 89. Sammanlagt 1,8 ha. Fattigkärr bevuxna med björk, al och tall.

Stenmursomgärdat våtmarksområde

Avdelning 82 samt del av 81. 0,8 ha + 0,7 ha. Som en ö i granskogshavet ligger detta fattigkärr och ungskogsområde. Området är omgärdat av stenmur och har tidigare sannolikt utgjort slåttermark. Kärrret är påverkat av tidigare dikning och bevuxet med björk och tall. På marken växer vitmossa och det finns även tuvor med björnmossa. En mindre vattenyta finns i den centrala delen. Kärrret omges av en tät slyvegetation bestående av gran, björk och asp, och området utgör en utomordentlig viltremiss.

Lövskog i sydsluttning öster om Stora Kroksjön
(Bromsakärr)

Avdelningarna 94:2. Ca 3,5 ha. Området ligger i en sydsluttning och avgränsas i söder av fastighetsgränsen, i nordost av en stenmur och i nordväst av branta stup. Det

omfattar lövblandskog med bok, björk, ek m m. I den östra delen finns ett alkärr (Bromsakärr) med en intressant flora. Bl a förekommer rankstarr, skogsbrässma och mellanhäxört. Det finns även insprängt en ca 1 ha stor granplantering ca 35 år gammal. I sluttningen mynnar en källa som översilar marken nedanför. Det sydlänta läget gör att en hög temperatur kan uppnås vilket torde gynna en lång rad insekter, inte minst de som lever i död ved och murkna trädstammar. Mindre flugsnappare uppehöll sig inom området 1988.

Granbeståndet kan ev på sikt avverkas och ersättas med björk eller al. Transport genom reservatet kan endast med svårighet ske utan att betydande markskador uppkommer. Sannolikt måste häst eller vinsch användas. Ev kan transport ske söderut över grannfastigheten. Inget hindrar heller att granbeståndet lämnas utan åtgärd.

Genom den västra delen av området finns en antydan till stig på nivåkurvan för ca 60 m ö h, som kan markeras på karta och hållas framkomlig, men i övrigt bör inga andra markeringar göras i terrängen.

Skogsområde söder om Nytorpet

Del av avd. 95 och 109. Bergigt område med bok och en del gran.

Bäckdrog vid Siggavång

Del av avdelning 120. 1.5 ha. Blandlövskog utmed utloppet från Stora Kroksjön till Långasjön söder om Siggavång.

Bäckravin med lövblandskog

Avdelning 118. Ca 7,0 ha. Området utgörs av en ravin som genomrinnes av en bäck i ungefär norost-västlig riktning och omfattar blandskog med främst bok och björk. Ett mindre granbestånd finns också, vidare finns inslag av tall, ek och avenbok. I den övre delen är dalbotten blockrik. Längre ner finns äldre diken som visar att en del av området tidigare varit uppodlat. Detta är dock sedan länge igenvuxet av lövträd som nått mogen ålder och nu bl a erbjuder boplatSMöjligheter för fåglar och livsutrymme för vedlevande insekter. Genom den söda delen av området finns en vältrampad omarkerad stig. Ytterligare anvisningar för att leda in besökare i området bör inte ske. Den som ger sig ut på upptäcktsfärd skall här själv få finna vad området har att bjuda.

4 ANORDNINGAR FÖR FRILUFTSLIV

4.1 Allmän målsättning

Se avsnitt 3.1

4.2 Anordningar

Befintliga anordningar skall underhållas. Nedan nämns de anordningar som finns och dessutom lämnas förslag till komplettering av dessa. Se även bilaga 2.

Parkeringsplatser

P-platser finns vid Nytorpet (ca 20 platser) och i mindre utsträckning utmed genomfartsvägen. Dessutom finns parkeringsplatser vid Södra Hoka (privat parkering) och vid Långasjönäs fritidsanläggning.

Möjlighet till utbyggnad för ytterligare ca 20 bilar finns vid Brogylet. Vid en äldre vägslinga ca 400 meter söder om Södra Hoka finns möjlighet till breddning av vägslingan, vilket skulle ge utrymme för ca 5 bilar. Det bör även övervägas om parkeringsplats (för högst fem bilar) skall anordnas i anslutning till den stig som leder ner till en badplats vid Långasjön.

Sopmajor

Sopmajor finns f n söder om Lilla Kroksjön och bör dessutom placeras vid en ev utbyggd parkeringsplats vid Brogylet. Handikappanpassning av toaletter bör övervägas.

Markerade stigar

Följande stigar finns: Vit = 1,3 km, ljusblå = 4,0 km, röd = 4,0 km samt blå = 8,0 km

Befintliga skogsbilvägar bör underhållas på sådant sätt att de hålles framkomliga för rullstolsbundna och för barnvagnar. Det bör också vara möjligt att med rullstol ta sig från Brännmästaretorpet söderut utmed Lilla Kroksjön (se bil 2).

Blekingeleden

Blekingeleden går genom reservatet på en sträcka av ca 5,5 km. Etappmål finns vid Långasjönäs.

Skidspår

Ett 5,0 km långt skidspår finns inom reservatet (gul markering).

Skidbacke

En skidbacke med en fallhöjd av ca 15 meter finns nordväst om Stora Kroksjön.

Vindskydd

Tre vindskydd finns i anslutning till de markerade strövstigarna; sydost om Stora Kroksjön (i anslutning till Blekingeleden), öster om Bredagyl och öster om Lilla Kroksjön.

Eldplatser

Eldplatser finns i anslutning till vindskydden samt vid badplatsen öster om Långasjön och söder om Lilla Kroksjön.

Eventuellt kan en eldplats även anordnas vid Brogylet.

Fiske

I Stora och Lilla Kroksjöarna samt i Kroksjögyll har ädel-fisk inplanterats. Fiskekort för fiske i dessa sjöar kan lösas i kiosken vid Långasjönäs fritidsområde. I Långasjön är fisket fritt. Ev kan införande av fiskekort även för Långasjön övervägas i samband med bildande av fiskevårdsområde.

Båtuthyrning

Båt kan hyras vid Långasjönäs fritidsanläggning för roddturer på Lilla och Stora Kroksjön samt på Långasjön.

4.3 Renhållning

För renhållning i reservatet ansvarar Karlshamns kommun.

4.4 Information

Informationsskyltar finns vid följande platser: söder om Södra Hoka gård, söder om Lilla Kroksjön, inom Långasjönäs fritidsområde och vid det forna pappersbruket. De båda sistnämnda platserna ligger utanför reservatet.

Ytterligare skyltar bör finnas vid Brogylet och vid Nytorpet.

Orienteringstavlor i A4-format kan lämpligen placeras vid vissa stigkorsningar i skogen.

5 TILLSYN

Tillsyn av reservatet utövas av Karlshamns kommun genom fritidsförvaltningen.

6 DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Naturvårdsförvaltaren skall årligen dokumentera de åtgärder som har utförts inom reservatet genom att ange:

- vilken åtgärd som utförs
- inom vilket skötselområde
- vid vilken tidpunkt (år och månad)

För betesfällor anges antalet djur, djurslag samt betesperiodens länd (datum). Bifogad blankett kan lämpligen användas (bilaga 5). Denna dokumentation skall sedan utgöra underlag vid eventuell revidering av skötselplanen.

7 FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

7.1 Ekonomisk plan

Ekonomisk plan för friluftsanordningarna bör upprättas och bifogas skötselplanen. Denna plan skall inte ingå i fastställelsen av skötselplanen.

7.2 Finansiering

Kommunen svarar för finansieringen av naturvårdsförvaltningen. Ansvaret för genomförandet av de i skötselplanen angivna åtgärderna åvilar kommunen.

Staten kan i mån av tilldelade medel ge bidrag för främst informationsskyltning och gränsmarkering samt skötsel av ädellövskog.